

ХРОНІКА КУЛЬТУРНОГО ЖИТТЯ УКРАЇНИ

(оглядова довідка за матеріалами преси,
Інтернету та неопублікованими документами
за серпень 2016 року)

Центральною подією місяця було відзначення Дня незалежності України, цього річ виповнилася вже 25-та її річниця, а також Дня державного прапора. Так, низку заходів було організовано у столиці. У Соборі святої Софії Національного заповідника «Софія Київська», відбувся молитовний захід «Молитва за Україну». На Хрещатику пройшов великий святковий військовий парад, а ввечері, на Майдані Незалежності – концерт великого симфонічного оркестру за участі музикантів – ровесників незалежності. В Колонній залі Київської міськдержадміністрації відбувся показ фільмів-призерів Міжнародного кінофестивалю «Світло». Присутні переглянули короткометражний фільм режисера А. Дем'яненко «Тримай удар», презентований на Канському кінофестивалі, анімаційну роботу режисера Л. Безручко «Про жадібність деякої пташки», короткометражки «Обід на двох» О. Войтенко та інші. В великому кіноконцертному залі Міжнародного виставкового і конгрес-центру Києва «Український дім» відбулося нагородження медаллю «За збереження національних традицій», яку вручала громадська організація «Всеукраїнське об'єднання громадян „Крайна”». В Інформаційному агентстві «Укрінформ» відбулася презентація фотолітопису «Ще не вмерла України ні слава, ні воля! Шлях нескорених», а в Національній опері України – Урочиста академія «Українці світу – Україні», присвячена ювілею держави та українській діаспорі в світі. В заході взяли участь вище керівництво країни, представники Української всесвітньої координаційної ради, Світового конгресу українців, культурно-мистецьких і творчих кіл та релігійних громадських організацій. На урочистому концерті з цієї нагоди виступили з. а. України Р. Кадиров, н. а. України з Хорватії О. Камінська та ін.

Державним святам було присвячено виставкові проекти: «Держава творилась віками. Держава будується нині» – в Національному заповіднику Софія Київська (спільно з Музеєм історичного центру Києва); «Становлення України: постаті та реліквії» – в Національному музеї історії України (спіль-

но з Державною архівною службою України); «Прапори воїнів АТО» – в Національному музеї історії України в Другій світовій війні; «Скарби нації. Майстри України та діаспори до 25-річчя Незалежності України», «Літературний простір незалежної України: 1991–2016» – у Національному музеї літератури України; творів живопису, графіки, скульптури та декоративно-вжиткового мистецтва митців з усіх регіонів України – в Центральному будинку художника; живопису І. Марчука «Генотип вольності» – в столичній мерії; українського художника Р. Бончука «Квіт нації» – в «Українському домі».

Також з нагоди свят Міністерство культури України передало благодійній організації «Агентство відновлення та розвитку Донбасу» понад 3000 патріотичних плакатів, виготовлених за творчими роботами переможців всеукраїнського конкурсу. Їх буде поширено в навчальних закладах, державних і громадських установах, а також на рекламних носіях – сіті-лайтах, банерах, у військових частинах, місцях дислокації військових підрозділів у зоні проведення АТО. А за ініціативи Громадської ради при Міністерстві культури України та Громадської організації «Арт-Креатив» у приміщенні Національної парламентської бібліотеки України відбулася науково-теоретична конференція «Культура як основа формування української державності». Її учасниками стали відомі українські культурні та громадські діячі представники громадських об'єднань, які опікуються питаннями культури, науковці та закордонні гості.

Широко було відзначено День державного прапора України та День незалежності України в регіонах країни. Ужгород першим з українських міст розпочав святкування з молитви за Україну. О 6.00 на території Ужгородського замку пройшла акція «Зустріч сонця з заслуженим академічним Закарпатським народним хором» на честь 25-річчя Незалежності України. Обласний фестиваль «На Синевир трембіти кличуть» пройшов у Синевирській Полянні Міжгірського району, а на сцені Закарпатського обласного українського музично-драматичного театру імені братів Юрія-Августина та Євгена Шеретів – концерт н. а. України В. Зінкевича. Урочисте відкриття виставки картин з. х. України Т. Данилича відбулося в фойє Закарпатської облдержадміністрації, а в Береговому – відкриття пам'ятника Кобзареві (автор – В. Олашин). В Одесі організовано благодійний творчий проект «З любов'ю зі Львова», VIII Вишиванковий фестиваль та ярмарок народних майстрів з усієї країни. На Полтавщині пройшов приурочений до ювілею Національний сорочинський ярмарок, який тривав з 16 до 21 серпня в с. Великі Сорочинці Миргородського району. У Львові однією з головних подій святкування незалежності країни став Міжнародний фестиваль фольклору «Етновир», проведений з 24

до 28 серпня, після трирічної перерви, пов'язаної насамперед з російською агресією на Сході України. А в Національному музеї ім. Андрея Шептицького було розгорнуто виставку більше ста фотополотен лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка, з. д. м. України В. Пилип'юка «Україно, ти для мене диво!». В Херсоні пройшов дитячий фестиваль «Таврійські зустрічі» за участі 132 юних бандуристів, які одночасно виконали «Молитву за Україну». Таке масове виконання музичного твору визнано рекордним і зареєстровано у Національному реєстрі рекордів України. На головній площі Хмельницького майже 600 хористів, які представляли 25 хорових колективів ветеранів війни та праці з усіх районів Хмельниччини, виконали Державний гімн України. У Вінниці відбувся Форум української молоді діаспори «Вінниця – 2016», а в с. Марківка Теплицького району Вінницької області – відкриття оновленого музею та меморіального комплексу видатного українського композитора М. Леонтовича. В Тернополі експонувалася виставка «Живи у віках, Україно!». В Івано-Франківську проведено святковий концерт «У нас єдина доля – ім'я їй Україна», загальноміське дитяче свято «Ми – діти твої, Україно!», флеш-моб «Україна – єдина» тощо. На Луганщині святкування відбулось у Северодонецьку. Серед основних проведених заходів: виставка-ярмарок виробів майстрів декоративно-прикладного мистецтва, виставка рушників, виставка робіт луганських художників, фотовиставка, виставка квітів «Прапор України – прапор миру», виступ академічного симфонічного оркестру Луганської обласної філармонії з програмою творів українських композиторів, акція «Малюнок на асфальті „Країна очима дітей”», театралізоване дійство лялькового театру, бібліоквест, дитяча конкурсно-розважальна програма «Казкова Україна», свято фарб холі «Феєрія фарб», флешмоб патріотично оформлених дитячих візочків «Майбутнє України», пісенний конкурс «Український формат», концертно-тематична програма «Тобі, незалежна Україно», акція єдності «Під синьо-жовтим прапором свободи, єднаємо великий наш народ», виставки «Вони захищають нашу Батьківщину», «Подорож музеями Луганської області», експозиції в міській публічній бібліотеці та майстер-класи «Кольоровий цвіт України», виїзна виставка галереї мистецтв, святковий майстер-клас з виготовлення із солодощів мапи України «Моя солодка Україна», зустріч з місцевими поетами та письменниками «Поетичне містечко» тощо. А Маріуполь Донецької області відвідали з благодійним показом вистави «Схоже на щастя» за п'єсою П. Пальмада і К. Дютюрона «Утікачки» н. а. України А. Роговцева разом зі своєю донькою К. Степанковою і з. а. України С. Орліченко. В цьому ж місті, в Центрі сучасного мистецтва і культури ім. А. І. Куїнджі, представлено VII Всеукраїн-

ський культурно-мистецький проект «Україна від Трипілья до сьогодення в образах сучасних художників».

13–14 серпня у Моринцях Звенигородського району Черкаської області під гаслом «Твоя незалежність» вже втретє відбувся Всеукраїнський фестиваль Тараса Шевченка «Ше.Fest 2016», який організували активісти Мегамаршу вишиванок, Всеукраїнської громадської організації «Сокіл», Молодого народного руху спільно з Моринською сільською радою. На фестивалі працювали велика музична сцена та просвітницька галявина, ярмарок майстрів, дитячий майданчик, проходили майстер-класи, кіно- й театральні покази. Фестиваль мав благодійну мету та передбачав збір коштів на допомогу бійцям, які захищають Україну на сході.

27 серпня виповнилося 160-річчя від дня народження видатного українського письменника, поета, публіциста, перекладача, вченого, громадського та політичного діяча І. Франка, а 2016-й в Україні оголошено роком митця. З цієї нагоди в Києві, в Національному академічному драматичному театрі його імені, відбулася культурно-мистецька акція. У Національному музеї літератури України розгорнуто літературно-мистецьку виставку «Іван Франко: ідея державності», якою урочисто відкрито проект «ФРАНКО ФЕСТ». Виставка акцентувала увагу на націєтворчій складовій доробку І. Франка. На ній експонувалися рідкісні видання, автографи, світлини, документи з фондів Національного музею літератури України, Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України, Центрального державного історичного архіву України. Особливим експонатом виставки була сорочка письменника, передана Львівським літературно-меморіальним музеєм Івана Франка. У Музеї книги та друкарства України, розташованому на території Національного Києво-Печерського історико-культурного заповідника, представлено виставку «Вірю в силу духа...». Серед 250 експонатів – різноманітні видання автора і його автографи, ілюстрації до творів поета та елементи мистецького оформлення видань, виконані такими відомими художниками як В. Кричевський, В. Касіян, В. Лопата, А. Базилевич, Г. Якутович, В. Литвиненко та ін. В експозиції також плакат «Іван Франко» (1956) роботи з. д. м. України, художниці Н. Божко, портрет письменника пензля І. Труша. Матеріали до виставки було надано з Музею книги та друкарства України, а також з Інституту літератури ім. Т. Г. Шевченка Національної академії наук України. Рушники з Франківського краю надано Національним музеєм українського народного декоративного мистецтва. Постійну експозицію «Іван Франко і Київ» відкрито в столичному літературно-меморіальному музеї Лесі Українки. Його колекція на сьогодні налічує приблизно 700 експонатів. Відкриття виставки є своєрідною презентацією

повноцінного столичного музею І. Франка, який планується розмістити в окремому будинку.

У Львові, на площі перед театром опери та балету ім. С. Крушельницької, майже тиждень проходив фестиваль сучасної монументальної скульптури «Franko sculpture symposium». Учасники форуму, інтерпретуючи образи поезій І. Франка, створили 6 скульптур з пінополістиролу 4 метри заввишки кожна. Їх було об'єднано в масштабний портрет І. Франка, показаний у фіналі театралізованого дійства.

27 серпня відбулося вручення Міжнародної премії ім. Івана Франка, заснованої Міжнародним фондом імені письменника. Лауреатом премії став Архієпископ-емерит Української греко-католицької церкви Л. Гузар за монографію «Андрей Шептицький, Митрополит Галицький (1901–1944), провісник екуменізму». Церемонія нагородження лауреата відбулася в Дрогобичі Львівської області.

Особливістю урочистостей в Івано-Франківську, що розпочалися у підніжжя пам'ятника І. Франку в самому серці міста, стала Галицька хорова академія, в якій взяли участь більш як 20 хорів, серед яких Національний заслужений академічний народний хор України імені Г. Верьовки. Прозвучали твори на слова І. Франка. Всього до масового заходу долучилися понад 700 артистів.

Численні заходи організовано до 75-річчя українського актора театру і кіно, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка Б. Ступки. Серед них – відкриття пам'ятника на Байковому кладовищі в Києві. Автором монумента став одеський скульптор М. Рева. З 25 до 28 серпня в столичному Культурному центрі «Кінотеатр „Київ”» проходила ретроспектива фільмів за участі Б. Ступки «СТУПКА 75: Stranger»: «Давня легенда. Коли сонце було Богом» (реж. Є. Гофман, 2003), «Шантрапа» (реж. О. Іоселіані, 2010), «Фучжоу» (реж. М. Ілленко, 1993), «Серце на долоні» (реж. К. Зануссі, 2008), «Два в одному» (реж. К. Муратова, 2007). В Міжнародному аеропорту «Бориспіль» було відкрито виставку «Я – Богдан». До експозиції увійшли фотографії з сімейного архіву митця та графічні роботи С. Якутовича, який працював над фільмами за участі Б. Ступки – «Тіні забутих предків», «Моли́тва за гетьмана Мазепу» і «Тарас Бульба». Всі експонати супроводжувалися висловами актора та цитатами критиків. Виставка «Я – Богдан» є частиною проекту майбутньої книги «Ступка», яка наразі готується до виходу в світ.

Вшанували видатного митця і в Одесі, де з 20 серпня в «Інотеатрі» проходив показ фільмів під назвою «Невідомий геній: ретроспектива Богдана Ступки». До програми було включено маловідомі роботи Б. Ступки, в яких він грав в різні періоди свого життя – від молодого актора до зрілої величини.

Ретроспективу склали «Камінний господар» (реж. М. Джинджиристий, 1973), «Із життя Остапа Вишні» (реж. Я. Ланчак, 1991), «Єлісейські поля» (реж. О. Левченко, 1993), «Фучжоу» (реж. М. Ілленко, 1993), «Два в одному» (реж. К. Муратова, 2007), «Серце на долоні» (реж. К. Зануссі, 2008), «Інсайт» (реж. Р. Грицкова, 2009).

Продовжувалося проведення заходів, присвячених вшануванню пам'яті загиблих внаслідок проведення АТО, і спрямованих на підтримку військових, підняття їх бойового духу. У столичному Національному музеї Тараса Шевченка представлено проект «Перемоги переможених», який досліджує життя на прифронтових територіях Донбасу. Автор виставки – художниця Є. Білорусець. В основі проекту – цикл світлин і текстів, які вона створювала з 2014 року в містах на Сході України поряд із зоною бойових дій, зокрема в Дебальцевому, Лисичанську, Вуглегірську, Привіллі, Попасній. Співавтори виставки – архітектор І. Мельничук і куратор Т. Кочубинська.

За допомогою смартфона чи комп'ютера тепер можна роздивитися будь-який куточок вуличної виставки у першому в Україні музеї АТО, який відтепер доступний в Інтернеті у 3D-версії. На ній представлено близько 400 експонатів. Це – військова техніка, яка воювала на Донбасі: БТР, медична «таблетка», міномет, зенітна установка, військовий джип. Музей було створено волонтерами за ініціативи місцевої облдержадміністрації, а ідея 3D онлайн туру під назвою «Шляхами Донбасу» належить учаснику АТО А. Агаркову.

Благодійну мету мали ярмарок творчих робіт бійців АТО в Михайлівському Золотоверхому соборі в Києві, організований з метою збору коштів на утримання табору відпочинку й реабілітації військових неподалік Косова в Карпатах, а також аукціон робіт українського іконописця і реставратора Л. Скопа в київській галереї «Д12», кошти від якого буде витрачено на купівлю тепловізора для 3-го взводу 3-ї роти 1-го батальйону 54-ї Окремої мотопіхотної бригади.

Пересувну виставку «Блокпост пам'яті», присвячену загиблим бійцям під Іловайськом і Саур-Могилою (Донецька область) в серпні 2014 року, було відкрито на Михайлівській площі і на території Михайлівського Золотоверхого монастиря. Виставка складається з артефактів, зібраних під час пошукової експедиції «Евакуація 200» і речей, переданих сім'ями загиблих.

Виставку «Військово-польовий арт» було представлено 11 серпня в Житомирі. Її відвідувачі могли ознайомитись з предметами, які мають суто військове походження – амуніція, обладнання, технічні засоби та засоби самозахисту, привезені із зони бойових дій на Донбасі, й перетворені на арт-

об'єкти з національною символікою. Проект об'єднав понад 70 митців народного декоративно-вжиткового мистецтва з 22 областей України.

Н. а. України Н. Матвієнко дала благодійний концерт у сумській загальноосвітній школі № 3. На зібрані 2,5 тис. грн придбають необхідні речі для військових.

23 і 24 серпня гурт «TaRuta» відіграв чотири святкові концерти для військових та місцевих патріотів прифронтових міст Гірник, Селидове, Новгородське і Торецьк у складі творчого волонтерського об'єднання «Музичний батальйон».

Актори харківського недержавного театру «Прекрасні квіти» разом з демобілізованими бійцями АТО реалізували соціально-психологічний проект «Цивільний піксель». Ця ініціатива належить громадській організації «Лінія згоди» та реалізована за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку (USAID). До програми увійшли постановки п'яти театральних перформансів за результатами 15 ознайомчих зустрічей акторів з українськими воїнами. Протягом півроку учасники бойових дій та члени їх сімей розповідали трупі театру про воєнні події, які закарбувалися в пам'яті, про переживання близьких і рідних, про нелегкий процес визволення з полону. Репертуар, за проектом, не розрахований на широкий загал. Вистави орієнтовані на аудиторію тих, хто брав активну участь в бойових діях, їх близьких і рідних. Перші виступи відбулися в Чугуєві – на місці дислокації 92-ї окремої механізованої бригади, перед бійцями 14-ї ОМБ, і в місті Первомайському – перед ветеранами АТО на прохання Асоціації професійних капеланів України.

У Львові лідер гурту «Антитіла» записав унікальний сингл разом з бійцем АТО. Пісня О. Рожка «Не сумуй» стала частиною унікального проекту «Пісні війни», який започаткували львівські ентузіасти. Усі пісні україномовні й написані під кулями, а виконують їх відомі українські співаки разом з авторами композицій.

2 серпня в с. Канава Тиврівського району Вінницької області на благодійній основі відбувся етнофестиваль «Мамина піч». У ньому взяли участь гурт «Лісапетний батальйон», народний артист України М. Свидюк, переможці талант-шоу «Х-фактор», ансамбль ВПС України, місцеві колективи. Зібрані під час концерту кошти буде передано на потреби бійців у зоні АТО.

Вшануванню пам'яті загиблих героїв було присвячено відкриття: меморіалу – у Могилеві-Подільському Вінницької області; меморіального комплексу – в Миколаєві; стели жертвам трагедії під Іловайськом – у Полтаві, пам'ятних дощок командирів взводу 25-ї окремої повітряно-десантної бригади, старшому лейтенанту С. Шевчуку – в Дніпрі та на честь офіцера спецпідрозділу «Альфа» Служби безпеки України Г. Біліченка – в Полтаві.

Традиційне поетично-мистецьке свято «Лісова пісня», присвячене 105-й річниці від часу завершення Лесею Українкою однойменної драми-фесрії, відбулося 6–7 серпня у Колодяжненському літературно-меморіальному музеї Лесі Українки та Музеї «Лісова пісня» в урочищі Нечимне на Волині. Свято проводила обласна організація Національної спілки письменників, яка запросила на нього багатьох гостей з України та з-за кордону. Перед гостями виступили піаністка Т. В'юн, співачка Т. Ціхоцька, фольклорні колективи с. Скулин і с. Білин. Свої твори читали В. Бойко (Харків), Т. Пянкова (Закарпаття), С. Синюк (Тернопіль), В. Люліч (Рівне), С. Мельничук (Брест, Республіка Білорусь).

Заходи з нагоди 197-ї річниці від дня народження українського письменника, фольклориста і науковця П. Куліша відбулися на його малій батьківщині – у селищі Вороніж Шосткінського району Сумської області. Тут зібралися представники місцевої влади, Сумського земляцтва в Києві, громадських і творчих організацій. Аматори районного будинку культури спільно з активістами громадської організації «Жіночий клуб „Відрада”» запропонували глядачам виставу, присвячену дитячим рокам письменника. А в с. Гукове Гамаліївської сільради, де колись стояла садиба Кулішів, відбулися традиційні Кулішеві читання, в яких взяли участь самодіяльні артисти, народні умільці, краєзнавці.

МУЗИКА

З 8 до 26 серпня у Києві, в Національній філармонії України, тривав Фестиваль оркестрової музики «Літні музичні промені». Програму фестивалю склали концерти за участі Національного ансамблю солістів «Київська камерата», Національного духового оркестру України, Київського камерного оркестру, симфонічного оркестру Національної філармонії, а також артистів з-за кордону. У виконанні учасників прозвучали класична музика, джаз, опуси сучасних композиторів, музика до улюблених кінофільмів.

20 серпня відбулося урочисте відкриття органної зали Харківської філармонії на 500 глядачів. Її будівництво тривало близько 10 років і було повністю профінансовано місцевою владою. Орган для зали було придбано коштом бюджету та благодійного фонду «Ренесанс» у Німеччині. У церемонії відкриття взяли участь Президент П. Порошенко, інші високопосадовці та представники місцевої влади, а також український композитор М. Скорик. Перед гостями виступив оркестр Харківської філармонії.

У Митрополичих садах у Львові 27 і 28 серпня просто неба відбувався фестиваль традиції «Древо». Його концерти пройшли і в театральному центрі «Слово і Голос». У виконанні учасників – хорової капели «Дударик» – про-

звучали українські пісні, а театральний центр «Слово і Голос» презентував театральне дійство «Сад божественних пісень». З народними танцями приїхали гуцули з карпатського села Віпче. Виступили також гості з-за кордону.

Міжнародний фестиваль «Захід», що є візитівкою Львівщини, проходив з 19 до 21 серпня в с. Родатичі Городоцького району. На фестивалі виступили більше 40 українських і закордонних гуртів, серед яких – «Воплі Відоплясова», «Брати Гадюкіни», «Скрябін», «ТНМК», «Тартак», «ВВ», «Перкалаба», «Карна», «Кораллі», «Петрос». Під час заходу гості мали змогу відвідати виставку рукоділля, побувати на літературних читаннях, взяти участь у майстер-класах.

Місцем проведення XIV Міжнародного музичного фестивалю «Koktebel Jazz Festival» став Чорноморськ Одеської області. Крім джазу, на фестивалі звучала музика інших напрямків: електронна, техно, хаус, інді-хоп та ін.

У Затоці Одеської області 4–7 серпня проходив спортивно-музичний фестиваль Z-Games. У концертній частині програми фестивалю виступили українські музичні колективи, серед яких – Brutto, O.Torvald та інші.

В Луцьку відбувся 22-й фестиваль дзвонів мистецтва «Благовіст Волині». Три десятки дзвонарів демонстрували свою майстерність на дзвіниці старовинного замку Любарта, а за участі науковців з України та з-за кордону в рамках фестивалю було проведено конференцію «Дзвони в історії і культурі народів світу», присвячену актуальним питанням кампанології.

6–7 серпня в етнографічному комплексі «Українське село» в с. Бузова Київської області відбувся «Фестиваль кобзарського виконавства: майстрування, традиційна гра, інтерпретації». Його відвідувачі ознайомилися з етапами майстрування традиційних музичних інструментів – кобзи та бандури; відвідали музичні студії від представників різних виконавських шкіл.

ТЕАТР

З 2 по 6 серпня в Одеському культурному центрі проходив IX Міжнародний фестиваль театральних експериментів «Молоко». Його програма включала постановки від провідних театрів України та майстер-класи. Гран-прі отримала вистава Рівненського обласного музично-драматичного театру «Каліка з острова Інішмаан», постановку якої за п'єсою М. МакДонаха здійснив режисер В. Петрів. А виконавця ролі каліки Біллі І. Ніколаєва визнано кращим актором фестивалю.

У Національному театрі російської драми імені Лесі Українки відбулася прем'єра вистави «Вид з мосту» за однойменною п'єсою А. Міллера; в академічному театрі «Колесо» – «Ми, Майдан» Н. Симчич, а у Львівському обласному музично-драматичному театрі ім. Ю. Дрогобича (Дрогобич Львів-

ської області) – «Кредит для камікадзе» за п'єсою А. Крима «Євангеліє від Івана».

ОБРАЗОТВОРЧЕ МИСТЕЦТВО

У Києві вчетверте відбувся фестиваль «ЦеГлина – 2016», на якому було представлено понад 70 робіт 33 авторів з України, Польщі, Литви та Японії – подія вперше набула статусу міжнародної. Захід проходив на новій локації – у керамічному арт-просторі «ЦеГлинаАрт», відкритому на столичному Подолі саме до початку фестивалю. Проект реалізовано за підтримки благодійного фонду «Sky Art Foundation». У програмі фестивалю – презентації персональних проектів, дискусії, лекції, творчі вечори тощо.

24–30 серпня в Одесі проходив перший міжнародний фестиваль сучасного мистецтва Freierfest. Ідеологами заходу стали одеські художники Р. Громов, Д. Ерліх та А. Ганкевич. У програмі фестивалю – численні виставки, лекції та дискусії: виставка видатного художника-імпресіоніста Т. Фраєрмана, на честь якого й названо фестиваль; масштабна колективна виставка відео-арту, класичного і 3D-живопису, графіки, інсталяції та фотографії митців з різних міст України, а також зарубіжних країн та інші заходи.

11–23 серпня у Харкові в рамках культурного форуму «ПогранКульт: ГаліціяКульт» відбулася низка творчих резиденцій, в яких об'єдналися 30 художників з заходу та сходу України для створення спільних проектів. Організатор «ПогранКульт: ГаліціяКульт» – благодійний фонд «Мистецькі надра». Участь у форумі взяли художники, архітектори, урбаністи, історики й соціологи. Вони працювали під керівництвом українського графіка П. Макова, мультиплікатора Р. Дзвонковського, художника й архітектора О. Дроздова та інших. Також відбулася резиденція для молодих кінематографістів Галичини та Харківщини, під час якої знімали документальні стрічки на тему урбанізму. А резиденція «Турбоарт» зібрала муралістів не лише з різних регіонів України, а й з Польщі та Росії. Вони розмалювали фасади будівель заводу «Турбоатом» і турбіни, які потім винесуть як арт-об'єкти у громадський простір Харкова. Перша виставка результатів резиденцій відбулася в Харкові 23 серпня. А весь проект презентують у жовтні під час масштабного форуму «ПогранКульт: ГаліціяКульт», який пройде в «ЄрміловЦентрі».

12 серпня в атріумі Закарпатської ОДА урочисто відкрито художню виставку «Лемківські пастелі. Чотири пори року». Понад 50 робіт представили художники Закарпаття та Львівщини. Роботи збірки картин «Лемківські пастелі. Чотири пори року» були написані за результатами трьох пленерів, що відбулися восени 2015 року, а також навесні і влітку цього року. Митці

твори́ли в різних куточках «лемківської» Великоберезнянщини, змальовували її пейзажі й етнічний колорит.

У Києві експонувалися виставки: в Національному музеї Тараса Шевченка – живопису В. Чорноморченко *Nature morte/Nature vivante*; в Музеї етнографії та художнього промислу Інституту народознавства Національної академії наук України – живопису та графіки Б. Вандяка «Незабутий»; в Центрі української культури та мистецтва – полотен В. Мельник «Світ за дверима»; в Щербенко Арт Цетрі – робіт В. Бажая, Я. Присяжнюка, М. Куліковської, О. Ройтбурда, О. Тистола, Ю. Мусатова «Мистецтво бачити»; у виставковому просторі Sky Art Foundation – творів Ю. Мусатова і А. Оласюк; **в галереях:** «Триптих Art» – живопису В. Вештака «Україна. Карпати, Крим»; «Я Галерея» – робіт Г. Якутовича та ін.

У містах України було розгорнуто виставки: у Хмельницькому – робіт н. х. України, лауреата Національної премії України імені Тараса Шевченка В. Франчука «„Кобзар” у творах В. Франчука»; в Ужгороді – з. х. України В. Брензовича «Відлуння Карпат», приурочену до 65-річчя митця; у Львові – робіт Г. Дудар «Скарбонка на хатку»; у Бережанах Тернопільської області – картин О. Шупляка «Двовзори»; у Полтаві – картин Ю. Шаповала; в Одесі – графіки Б. Сороки; в Дніпрі – живопису, акварелі та оригінальної графіки М. Юрченка «Час і пам'ять».

У Рівненській області пройшов 10-денний пленер «Історичні та природні перлини Рівненщини». Живописні роботи про історію та природні перлини області писали місцеві художники, а також митці з Києва і Волині.

25 художників з різних куточків України взяли участь в міжрегіональному пленері «Житомирська палітра». Митці творили в історичній частині Житомира, а також серед мальовничої природи. На підсумковій виставці було представлено понад 170 робіт.

У містах і селах України відбулося відкриття: пам'ятників архітектору Бекетову (скульптори О. Рідний, Г. Іванова, архітектор С. Чечельницький, інженер В. Шмуклер) – у Харкові; українському співаку, продюсеру, телеведучому Кузьмі Скрябіну (скульптор Т. Цюпа) – в Луцьку; лікарю-ветеринару (скульптор Ю. Савко та архітектор І. Тимчишин) – у Львові; землякам, отаманам і козакам Холодного Яру, які зі зброєю в руках воювали за самостійну Україну в 20-х роках ХХ століття, – у с. Товмач Шполянського району Черкаської області; **монумента**, присвяченого героям Майдану, захисникам України – учасникам АТО та волонтерам – у селищі Компаніївка, що в Кіровоградській області; **меморіального знака** на честь 22 православних храмів, знищених у 20–30-х роках минулого століття, – у Батурині Чернігівської області; **пам'ятного знака** українським політичним діячам С. Бандері

та Р. Шухевичу – у Черкасах; **пам'ятної дошки** українському перекладачу, письменнику, видавцю, лексикографу, педагогу, громадському діячу О. Копиському – у с. Переходівка Ніжинського району Чернігівської області.

КІНОМИСТЕЦТВО

У Рівному з 24 до 28 серпня проходив Міжнародний кінофестиваль «Місто мрії». Загалом на фестиваль надійшло понад 200 робіт із 40 країн світу. В результаті до конкурсної програми відібрали 68 фільмів – ігрові та документальні фільми, а також анімацію. Усі ці роботи поєднано спільною темою – вони про людей, які хочуть створити місто мрії. Фестиваль мав 2 програми – міжнародну і національну. Окрім переглядів фільмів, на учасників фесту чекали майстер-класи.

19 серпня в столичному кінотеатрі «Жовтень» до його 85-ліття розпочалася ретроспектива «„Своє” кіно. Історія». На екранах закладу протягом його історії демонструвалися стрічки світового репертуару, а також майже всі кінопрокатні стрічки України. До ювілейного кінопоказу було обрано твори, які відповідають темі «Українське кіно в пошуках національної ідентичності». Це – «Пропала грамота» Б. Івченка, «Молитва за гетьмана Мазепу» Ю. Ілленка, «Поводир» О. Саніна, «Кисневий голод» А. Дончика, «Атентат – осіннє вбивство у Мюнхені» О. Янчука, «Хай Бог розсудить їх» (альманах), «Judenkreis, або Вічне колесо» В. Домбровського, «Креденс» В. Васяновича, «Тіні забутих предків» С. Параджанова, «ТойХтоПройшовКрізьВогонь» М. Ілленка. Логічним тематичним продовженням ретроспективи стане конференція «Українське кіно в пошуках національної ідентичності», що відбудеться за участі кінознавців у кінотеатрі в вересні.

У столичному парку «Наталка», що на Оболоні, розпочав свою роботу літній кінотеатр просто неба. В день офіційного відкриття Park Cinema Kiev більш як 400 глядачів переглянули стрічку «Недоторкані». Проект некомерційний та покликаний згуртувати навколо себе поціновувачів кіно, активного відпочинку та нових і цікавих знайомств.

Наприкінці серпня в Одесі та Херсоні було представлено добірку фільмів фестивалю Docudays UA – 2016 під назвою Docu Hits. До програми увійшли документальні стрічки «Майже святий», «Як змінити світ», «У променях сонця», «Українські шерифи».

МУЗЕЙНА СПРАВА

У приміщенні Брами Заборовського на території Національного заповідника «Софія Київська» розгорнуто постійно діючу експозицію, присвяче-

ну Анні Київській, дочці Ярослава Мудрого і дружині французького короля Генріха I.

З 19 до 28 серпня в Національному художньому музеї України проходила виставка «Спецфонд. Графіка», куратором якої є головний зберігач музею Ю. Литвинець. Серед авторів творів – М. Жук, Г. Нарбут, Б. Крюков, М. Рокицький, В. Сильвестров, О. Кравцов, М. Бутович, С. Гординський, В. Пурій. Виставка є продовженням проекту, який було презентовано в 2015 році та який представляв виключно живописну частину засекреченого наприкінці 1930-х років мистецтва.

Національний музей українського народного декоративного мистецтва, який володіє найвагомішою колекцією текстильних творів видатного майстра гобелена Л. Жоголь (понад 100 одиниць зберігання), представив 15 монументальних гобеленів.

В експозиції Національного музею історії України, присвяченій періоду Другої світової війни, з'явився новий експонат – бойовий прапор Організації українських націоналістів, що більш ніж півстоліття пролежав у музейному сховищі та був віднайдений у 2015 році.

У Кіровоградському обласному художньому музеї розгорнуто експозицію «Співець землі молдавської» до 130-річчя від дня народження видатного земляка, педагога, з.х. Молдавської РСР О. Фойницького (1886-1973).

24 серпня у Музеї історії м. Кам'янське Дніпропетровської області було продовжено інноваційний дискусійний проект «Уроки повсякдення», започаткований спільно зі Львівським музеєм історії релігії. Відбулися презентації виставки «Творець українського гімну», присвяченої авторові музики гімну «Ще не вмерла Україна» М. Вербицькому, та документального фільму про історію його створення (автор – В. Заславський). Далі захід продовжився в с. Карнаухівка, де проходила панельна дискусія «Самоідентифікація і проблема формування особистості: родина, мова, культура, Україна». Закінчився другий етап проекту прийняттям спільної декларації про значення самоідентифікації у сучасних реаліях України.

14 серпня працівники музеїв Львова відкрили пересувні виставки для мешканців Турківського, Радехівського та Кам'янка-Бузького районів. «Посвячене життя. Митрополит Андрей Шептицький» – експозиція Львівського музею історії релігій – розташувалася у селі Ільник Турківського району. У селі Криве Радехівського району – виставка Львівського історичного музею «Історичний одяг українки». Львівський державний меморіальний музей імені М. Грушевського з інтерактивним музейним проектом відвідав село Великі Підліски Кам'янка-Бузького району.

З нагоди 30-річчя з часу заснування Національного музею-заповідника українського гончарства в Опішному Полтавської області організовано ряд заходів: урочисту академію «Гончарська скарбівня України в міжнародному культурно-мистецькому просторі: історія, досвід, перспективи»; презентації фотовиставки «30 років у світлинах» з архіву музею-заповідника та ювілейного фільму про музей-заповідник, відзнятого Аудіовізуальною студією «Відродження» Музею-заповідника; нагородження учасників художнього експрес-пленеру «Гончарський дивосвіт МУЗЕЮ» та учасників інтернет-конкурсу світлин «Фотомить у Музеї гончарства» тощо.

ЛІТЕРАТУРА

У столичному «Українському домі» до 28 серпня проходила Київська книжкова виставка-ярмарок, приурочена до Дня знань. Тут було представлено новинки від майже 50 вітчизняних видавництв. У програмі виставки-ярмарку – презентації шкільної навчальної літератури, дитячих книжок, літературні зустрічі, круглі столи, семінари. Під час урочистої церемонії відкриття події відбулося вручення дипломів лауреатам Премії Кабінету Міністрів ім. Лесі Українки за літературно-мистецькі твори для дітей та юнацтва.

XX книжковий ярмарок «Зелена хвиля» проходив в Одесі 4–7 серпня. На ньому, крім українських видавців, було широко представлено авторів та видавців із-за кордону. Важливою подією ярмарку стало нагородження переможців IV Міжнародного Корнейчуковського фестивалю, який відкрився 5 серпня. Збірку їхніх творів разом із книгами найкращих дитячих письменників буде передано до міських дитячих бібліотек.

БІБЛІОТЕЧНА СПРАВА

1 серпня до українських бібліотек направлено першу книгу з цього річної програми «Українська книга» – «Війни художників» С. Стеценка. Всього у програму увійшло 236 видань загальним накладом 392 тис. 600 примірників від 80 видавництв. Загалом цього року на отримання фінансування претендували 134 видавництва, які подали 1447 видавничих пропозицій.

Бібліотеками проведено заходи до: 160-річчя від дня народження українського письменника, поета, філософа, вченого і громадсько-політичного діяча І. Франка; 130-річчя від дня народження українського історика І. Крип'якевича; 95-річчя від дня народження українського письменника, сценариста, лауреата Державної премії ім. Т. Г. Шевченка М. Зарудного; 85-річчя від дня народження українського літературознавця, публіциста, правозахисника І. Дзюби, 55-річчя від дня народження української письменниці М. Дзюби, а також 245-річчя від дня народження англійського письмен-

ника В. Скотта; 145-річчя від днів народження американського письменника Т. Драйзера і російського письменника Л. Андрєєва.

АМАТОРСТВО. ПРОСВІТНИЦТВО

15–16 серпня в розважальному парку та центрі культури й історії Київської Русі, що знаходиться в селі Копачів у Обухівському районі Київської області – «Парку Київська Русь» – відбувся фестиваль «Билини Древнього Києва IX–XI ст.». У ньому традиційно взяли участь клуби історичної реконструкції з усіх куточків України та з-за кордону.

На фестивалі «Ту Стань!», який проходив у с. Урич Сколівського району Львівської області, відвідувачі потрапили у Середньовіччя, яке відтворили реконструктори IX–XIII ст. Програма фестивалю включала виступи вуличних музикантів, театральний майданчик, майстер-класи тогочасних танців і ремесел, ярмарок народних майстрів тощо.

З 19 до 23 серпня в Житомирі тривав II Міжнародний фестиваль мистецтв «Пісенний Спас» імені В. Шинкарука. До участі в конкурсі було відібрано 33 учасники з Житомира, Хмельницького, Рівного, Києва, а також зі Словенії та Білорусі. Перші місця здобули такі українські учасники: в номінації «Авторська пісня та співана поезія» – житомирський гурт RETRO21, кращим концерансьє стала Ю. Куцак із Рівного, а в номінації «Виконавець естрадної пісні» перемогла О. Шинкар з Бердичева Житомирської області.

У лісовому урочищі Бичова між Тернопільською та Івано-Франківською областями пройшов XVII Всеукраїнський фестиваль лемківської культури «Дзвони Лемківщини». На ньому вже традиційно виступили фольклорні колективи, працювало містечко народних промислів, експонувалися виставки творів художників-аматорів, відбувалася презентація книжок на лемківську тематику. Окрему документальну виставку було присвячено 70-річчю депортації українців з Лемківщини. Учасники мистецької імпрези також оглянули експозиції місцевого Музею лемківської культури і побуту у райцентрі – Монастирська.

У Луцьку 5–7 серпня проходив X Фестиваль «Бандерштат». На сцені виступили різнопланові співаки й гурти: «Роллікс», «Антитіла», «Брати Гадюкіни», Freedom, «Фіолет», Arlett, «Анна» і Morphine Suffering. Проходили також і літературні презентації книгарні «Є» за участі сучасних українських авторів. Серед заходів були й різноманітні майстер-класи народної і прикладної творчості для дітей, кінозал з новими українськими художніми і документальними фільмами тощо. А працівники відділу новітньої історії Волинського краєзнавчого музею представили пересувну виставку «УПА. Історія нескорених».

Підбито підсумки третьої хвилі мандрівного фестивалю «З країни в Україну». Цього року він проводив культурно-просвітницьку діяльність в одинадцятьох малих містах сходу і півдня України. В його програмі – концерти, майстер-класи, фотовиставки, кінопокази, а також суспільно-корисні локації, зокрема, «вільна бібліотека», де кожен охочий міг безкоштовно взяти собі книгу. Загалом цьогорічні заходи фестивалю відвідало близько 80 000 тисяч осіб.

Матеріал підготувала

Темненко Ю. М.,
редактор відділу наукового
аналізу і узагальнення
інформації

Комп'ютерне опрацювання та редагування **І. Г. Піленко**

Підписано до друку 04.10.2016. Обл.-вид. арк. 1,0. Б/т. Зам. 91. Безплатно

Ротапринт НПБ України, Київ–1, Грушевського, 1. Тел. 278–85–12